

Webtilgængelig version

Rammeaftale 2021-2022 for det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet for de 22 syddanske kommuner og Region Syddanmark

KKR
SYDDANMARK

FORORD

Kommunerne er ansvarlige for at sætte retningen og sikre, at der er de rette tilbud på et højt niveau til borgere indenfor det specialiserede social- og specialundervisningsområde.

Samarbejdet mellem de 22 syddanske kommuner og Region Syddanmark er velfungerende, og Rammeaftalen er vores redskab til på tværs at styre og udvikle den faglige udvikling, kapacitet og økonomi på det specialiserede social- og specialundervisningsområde.

Med Rammeaftalen 2021-2022 sikres et stærkt fokus på politisk prioriterede områder og rammerne for en sund styring af tilbud på det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Syddanmark. Indsatsområderne i Rammeaftalen 2021-2022 er udvalgt med afsæt i en politisk drøftelse hos relevante udvalg i kommuner og region.

Det overordnede fokus i Rammeaftalen 2021-2022 er at styrke samarbejdet på tværs af kommuner og region for at sikre en koordineret indsats overfor borgeren. Sigtet er dels at indsatserne hænger sammen og understøtter hinanden, dels at øge kvaliteten i de indsatser vi arbejder med.

Endelig har vi blik på øget effektivisering på de eksisterende tilbud samt fokus på udvikling af nye og effektfulde tilbud.

I Syddanmark har vi ambitioner for det specialiserede socialområde, og via kvalitetsudvikling, metoder og dokumentation vil vi højne kvaliteten i indsatserne på det specialiserede undervisnings- og socialområde.

Med venlig hilsen

H.P. Geil

Formand for KKR Syddanmark

og

Johannes Lundsryd Jensen

Næstformand for KKR Syddanmark

Indholdsfortegnelse

Rammeaftale 2021-2022 for det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet for de 22 syddanske kommuner og Region Syddanmark	1
Forord	2
Indsatsområder i Rammeaftalen 2021-2022.....	4
Indsatsområde 1: Tværsektoriel kobling til andre sektorområder	5
Indsatsområde 2: Styring og kapacitet	6
Indsatsområde 3: Kvalitet i indsatser	7
Nyt i styringsaftalen 2021-2022	8
Regulering af kapacitet.....	9
Centrale udmeldinger fra Socialstyrelsen	12
Bilag til rammeaftale 2021-2022	13

INDSATSOMRÅDER I RAMMEAFTALEN 2021-2022

Der er i Syddanmark et udviklingsorienteret sigte i forhold til rammesamarbejdet. BDO lavede i 2018 en analyse af Rammeaftalesamarbejdet i Syddanmark, og her var kommunerne og Regionen i Syddanmark enige om, at rammeaftalen udgør et nødvendigt forum for at kunne samarbejde om kapacitets- og tilbudsudvikling og i forhold til et fælles fokus på det specialiserede socialområdes økonomi, der er under pres.

Et centralt element i at sikre gode tilbud til borgerne på det specialiserede socialområde er at skabe et godt samarbejde og gode strukturerer omkring tilbuddene.

Vi har i Syddanmark et kontinuerligt stort fokus på psykiatri og sektorovergange og på, hvordan vi samarbejder bedst med borgerne i fokus. Dette fokus ses blandt andet i følgende to initiativer mellem kommunerne og regionen i Syddanmark:

Sammen om psykiatri: Udgangspunktet er, at vi skal finde bedre metoder til samarbejde om de enkelte borgere.

Fremskudt regional funktion i børne- og ungdomspsykiatri

Der er særdeles gode erfaringer fra de to projekter, som vi i Rammeaftalen 2021-2022 vil bygge videre på.

Lokalpolitiske drøftelser af Rammeaftalen

Der har været en politisk proces i de syddanske kommuner og i Region Syddanmark, med henblik på input til indsatsområder til Rammeaftalen 2021-2022.

Indsatsområder i Rammeaftalen:

1. Tværsektoriel kobling til andre sektorområder
2. Styring og kapacitet
3. Kvalitet i indsatser

De politisk valgte indsatsområder vil blive udfoldet på de følgende sider.

INDSAT SOMRÅDE 1: TVÆRSEKTORIEL KOBLING TIL ANDRE SEKTOROMRÅDER

Formål

Formålet med dette indsatsområde er, at der i denne rammeaftaleperiode arbejdes på at sikre en bedre tværsektoriel kobling mellem socialområdet og andre sektorområder, herunder også en mere fælles tilgang mellem kommune og region.

Der skal være øget fokus på sundhed i de sociale tilbud, i den beskæftigelses- og uddannelsesmæssige indsats for borgere på socialområdet og indenfor rehabilitering.

Styrket samarbejde mellem sektorer

På det specialiserede socialområde opleves en øget tilgang af borgere med komplekse problemstillinger, og her er der behov for en koordineret og sammenhængende indsats, da disse borgere ofte er i berøring med flere sektorer.

Gennem et styrket samarbejde vil det være muligt at opnå bedre udnyttelse af ressourcer, sikre videns- og erfaringsudveksling mellem sektorer og herigennem højne niveauet i de tilbud, som borgerne tilbydes. Den styrkede tværsektorielle kobling vil desuden kunne resultere i nye indsigter i forhold til at løse fælles udfordringer mest hensigtsmæssigt, fx mellem behandlingspsykiatri og socialområdet, men også i forhold til at have et øget fokus på sundhed i de sociale tilbud.

Stærk kobling til psykiatrien

I Socialdirektørforum indgår vi i projekter med Psykiatrien i Syddanmark bl.a. Sammen om Psykiatri og Fremskudt Psykiatrifunktion, som ligeledes har til formål at styrke samarbejdet og højne kvaliteten.

For at sikre kvalitet i indsatserne skal der stilles krav til de tilbud, der samarbejdes med, om at den tværsektorielle kobling er i højsædet, så borgerne oplever bedst mulig sammenhæng i den støtte, de modtager.

Udvikling af samarbejdet med andre sektorområder

Borgernes behov er komplekse, og der er i flere tilfælde brug for, at indsatser på det specialiserede socialområde kobles til eksempelvis sundheds-, uddannelses- og beskæftigelsesområdet. Her har Socialdirektørforum en forpligtelse til at udvikle det gode samarbejde med de øvrige sektorområder, så borgernes oplevelse af overgange bliver mindst mulig.

Vi har eksempelvis behov for at styrke den sundhedsfaglige indsats på vores tilbud, så borgerens sundhed øges til gavn for hele borgerens liv.

Ligeledes kan en borger med nedsat psykisk- eller fysisk funktionsevne være i gang med en uddannelse via LAB-loven eller den Særligt Tilrettelagte Ungdomsuddannelse (STU), hvor et tæt samarbejde mellem sektorer (socialområdet, Jobcenter, UU-vejledning etc.) er vigtig for at sikre borgeren en helhedsorienteret

indsats, både på uddannelsen/i beskæftigelsen og i hjemmet, hvorfor et styrket samarbejde vil være et indsatsområde i Rammeaftalen 2021-2022.

INDSATSOMRÅDE 2: STYRING OG KAPACITET

Formål

Formålet med dette indsatsområde er et fortsat fokus på styring af udgifterne samt kapaciteten på det specialiserede socialområde.

I de senere år har udgifterne til det specialiserede socialområde været i voldsom vækst. I Syddanmark oplever vi flere borgere med psykiske lidelser og flere borgere med komplekse vanskeligheder.

Der vil i Rammeaftalen 2021-2022 sættes særligt fokus på vidensdeling og udvikling af bedre datamodeller med henblik på en øget styring, at holde udgifterne nede samt sikring af rette kapacitet.

Vi vil anskue indsatsområdet styring og kapacitet ud fra et indkøberperspektiv såvel som et driftsherreperspektiv.

Der vil være et fortsat fokus på at følge udviklingen i behov og efterspørgsel efter pladser tæt. Se i øvrigt side 9 og 10 i nærværende Rammeaftale.

Styring af udgifterne

Socialdirektørforum vil i 2021 og 2022 have fokus på det udgiftspres det specialiserede socialområde oplever i disse år.

I de seneste rammeaftaler har det været et fokusområde, at de samlede udgifter til det specialiserede socialområde skulle falde, eller minimum fastholdes i forhold til året forinden i alle kommuner og regionen. Kommunerne har dog over årene oplevet en stigning i antallet af borgere, der har behov for en indsats på det specialiserede socialområde. Dette har medført et udgiftspres og har vanskeliggjort realisering af fokusområdet.

Socialdirektørforum vil i 2021-2022 arbejde på at italesætte dette udgiftspres, og samarbejde omkring anvendelse af metoder, der kan holde udgifterne nede, men fortsat sikre, at borgerne tilbydes den nødvendige støtte. Dette skal bl.a. ske ved at fastholde fokus og øget effektivisering på de tilbud, der eksisterer samt via fokus på udvikling af nye og effektfulde tilbud.

I 2021 og 2022 vil Socialdirektørforum derudover have fokus på udvalgte udgiftsområder, der er i risiko for at stige enten som følge af demografi eller pres på kvaliteten. Hvis områder tegner til at udvikle sig bekymrende, vil dette konkret forsøges imødegået i fællesskab.

Med henblik på at følge og styre udgifterne på det specialiserede socialområde, udarbejdes årligt en beskrivelse af udviklingen af udgifter på det specialiserede socialområde i Syddanmark, som drøftes i Socialdirektørforum.

Udvikling af bedre datamodeller

- Ensartet registrering, der muliggør best practice
- Bedre styringsdata og ledelsesinformation

Vidensdeling

- Dele viden med henblik på best practice og opnåelse af synergieffekter
- Inspiration til at påvirke styringsmulighederne

INDSATSOMRÅDE 3: KVALITET I INDSATSER

Formål

Formålet med Rammeaftalens tredje indsatsområde er at styrke kvaliteten i indsatserne i de syddanske kommuner og regionen.

I Syddanmark har vi ambitioner for det specialiserede socialområde, og via kvalitetsudvikling, metoder og dokumentation vil vi højne kvaliteten i indsatserne på det specialiserede undervisnings- og socialområde.

Kvalitet i indsatserne

Der er i kommunerne og regionen i Syddanmark enighed om, at det er vigtigt at have fokus på kvalitet i indsatserne, og der er taget en række initiativer i forhold til at øge kvaliteten i indsatserne.

Vi indgår i et forpligtende fællesskab i forhold til at have stærke samarbejdsrelationer på tværs, hvor vi kan inspirere hinanden, indgå i fælles arbejdsgrupper og lave relevante pilotprojekter, som kan være med til at højne kvaliteten i indsatserne på det specialiserede område. Disse initiativer vil følges og evalueres løbende af Socialdirektørforum.

Som en del af en metode til implementering i praksis, besluttede Socialdirektørforum i 2019 at etablere et fagligt netværk for ledere af botilbud og centre i Syddanmark. Formålet med netværket er at bidrage til den løbende udvikling af kvaliteten på socialområdet, så center- og botilbudsledere inspireres til at udvikle deres centre, og så Socialdirektørforum får praksisperspektiver på deres dagsordener.

Samtidig vil Socialdirektørforum have et fokus på, at vi i Syddanmark anvender data til at understøtte vores viden om kvaliteten på tilbuddene på det specialiserede socialområde og anvender denne viden til at arbejde med kvalitetsforbedringer.

Et af de områder, som Socialdirektørforum har et særligt fokus på, er effekt og progression. Socialdirektørforum vil arbejde med at afsøge muligheder for at arbejde mere systematisk med effekt og progression på tværs af de syddanske kommuner og Region Syddanmark.

NYT I STYRINGSAFTALEN 2021-2022

Styringsaftale 2021-2022

Styringsaftalen sætter rammerne for styring af økonomi- og kapacitetsudviklingen på de omfattede tilbud. Styringsaftalen beskriver bl.a. hvordan køb og salg af pladser skal afregnes imellem kommunerne, og imellem kommunerne og regionen, samt hvordan takster udregnes. Det er også i Styringsaftalen, at regler for nedlukning af tilbud reguleres.

Styringsaftalen skal med andre ord sikre klare spilleregler for samarbejdet mellem køber og sælger.

Styringsaftalen omfatter kommunale og regionale tilbud i Syddanmark, som sælger min. 10 % af pladserne til andre kommuner. Flere af takst- og beregningsprincipperne gælder dog også for tilbud, som ikke er med i Styringsaftalen, såfremt der sælges pladser til kommuner i Syddanmark. Der henvises i øvrigt til bilag 2.

Tilbud i Styringsaftalen skal være indberettet i det fælleskommunale indberetningssystem med deadline 15. november året før. Tilbud er med for et år ad gangen. Der henvises i øvrigt til bilag 10.

Ændringer ift. principper for lukning af tilbud

Der er foretaget revideringer ift. principperne for lukning af tilbud. Principperne omhandler tilbud, hvor der sælges min. 10 % af pladserne til andre kommuner. Ved lukning af tilbud anvendes principperne i den Rammeaftale, der er gældende i det år, hvor beslutningen om lukning træffes.

De vigtigste ændringer i principperne vedrører:

- Ny procedure ift. lukkerregnskab. Der er udarbejdet en skabelon, så det sikres at de nødvendige oplysninger indgår i regnskabet.
- Forretningsudvalget for Socialdirektørforum orienteres tidligt i processen, og modtager det foreløbige lukkerregnskab til behandling i Forretningsudvalget inden det fremsendes til de berørte kommuner. Frem til det endelige lukkerregnskab foreligger, skal driftsherre orientere Forretningsudvalget (og de berørte kommuner), hvis der er væsentlige ændringer til det endelige lukkerregnskab.
- Udbyder udarbejder endeligt lukkerregnskab, som skal revisorpåtegnes. Dette forelægges Socialdirektørforum. Der henvises i øvrigt til bilag 5.

Øget gennemsigtighed i takststrukturen

Regeringen og KL har i økonomiaftalen 2020 aftalt øget gennemsigtighed i takststrukturen via:

1. Justering af takstmodellen med opdeling af taksten i en basis og ydelsestakst fra 1/1-2022.
2. Finansieringsmodel for sundhedslovsydelser til borgere på botilbud ændres så omkostninger til sundhedsfaglig behandling, der er led i opholdet, indregnes i taksterne på botilbud og at borgerens aktuelle opholdskommunes udgifter til øvrige sundhedslovsydelser dækkes af den tidligere opholdskommune. Dette med forventet ikrafttræden hhv. 1/1-2022 (ændring af serviceloven), mens tidspunktet for ikrafttrædelse af ændring af sundhedsloven og retssikkerhedsloven pt. (pr. 1. december 2020) er uafklaret.

3. Udarbejdelse af standardkontrakt. Udmeldingen fra Regeringen og KL er, at standardkontrakten vil være frivillig at anvende, men at det anbefales at anvende den ved køb/salg af ydelser og indsatser på det specialiserede socialområde.

Standardkontraktskabeloner vil ligge klar på socialsekretariatet.dk og Tilbudsportalen primo 2021.

Der henvises i øvrigt til bilag 8.

INDGÅELSE AF AFTALER SAMT MULIGHED FOR OVERTAGELSE AF REGIONALE TILBUD

Indgåelse af aftaler

I forhold til køb og salg udenfor Syddanmark forpligter kommunerne og Region Syddanmark sig til, at der ved hvert køb fremadrettet udarbejdes en konkret og individuel betalingsaftale, der regulerer forpligtelsen for såvel køber som sælger.

Betalingsaftalen skal tage udgangspunkt i takstprincipperne i Styringsaftalen i Syddanmark og skal indeholde aftaler om forhold som underskudsdeling, takst, afregning m.m.

Såfremt driftsherre ikke skriver i de fremadrettede købsaftaler, at det er takstprincipperne i Styringsaftalen i Syddanmark, der er gældende, vil det alene være et mellemværende mellem pågældende driftsherre og køberkommune.

Én gang i hver rammeaftaleperiode skal parterne mødes for at sikre ovenstående.

Overtagelse af tilbud fra region

Kommunalbestyrelsen kan én gang i hver valgperiode overtage regionale tilbud, der er beliggende i kommunen.

I regi af Socialdirektørforum udmeldes det, om kommunerne ønsker at overtage et tilbud

En kommunalbestyrelse, der ønsker at overtage et regionalt tilbud skal meddele regionsrådet dette senest den 1. januar i valgperiodens tredje år. Overtagelse skal ske senest den 1. januar i valgperiodens fjerde år.

Regler om overførsel af regionale tilbud er reguleret i Lov om social service § 186

Regulering af kapacitet

Sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel

Indenfor det specialiserede social- og undervisningsområde har vi en bred borgergruppe med vidt forskellige behov i forhold til støtte. Dette kræver et konstant fokus på udbud og efterspørgsel for at det er muligt for kommunerne at imødekomme borgernes behov for støtte.

Der sker løbende forandring i behovet for pladser.

Nye målgrupper dukker op – andre forsvinder, og nye metoder medfører nye tilgange til de indsatser, som borgerne modtager.

Kommunerne i Syddanmark oplever generelt sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel på det specialiserede område. Sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel følges løbende, som en højt prioriteret opgave i Rammeaftalesamarbejdet.

Der opleves aktuelt et særligt behov i forhold til at følge udviklingen og efterspørgslen efter tilbud til borgere med spiseforstyrrelser, borgere med autisme samt kriminelle udviklingshæmmede. Der opleves en tilgang af borgere inden for disse målgrupper, hvorfor udviklingen følges nøje.

Fire parametre for regulering af kapacitet

For hele tiden at følge sammenhængen mellem udbud og efterspørgsel anvendes i Syddanmark følgende fire parametre i forhold til regulering i kapacitet på det specialiserede område:

1. Kommunernes egen regulering

Der skal sikres en effektiv drift af de sociale tilbud. Den enkelte udbyder af tilbuddene skal løbende tilpasse driftsudgifterne ved vigende belægning. Dette gøres for at minimere en eventuel efterregulering, som følge af mindre belægning end forudsat ved taksterne.

Der skal også løbende arbejdes på at effektivisere driften, som et redskab til at styre udgiftsudviklingen på området.

Ved oprettelse af nye pladser, hvortil der skal hjemtages borgere, skal handlekommunerne, i så god tid som muligt, meddele dette til de berørte udbydere. Det vil give udbyderne mulighed for at foretage de fornødne driftstilpasninger.

Ved revisitering af borgere til tilbud i egen kommune, forpligter udbyderen sig til at arbejde positivt sammen med handlekommunen i forhold til dennes ønsker om at flytte borgeren.

2. Indhentelse af årlige belægningsprocenter

Der indberettes gennemsnitlige belægningsprocenter for tilbud, hvor den faktiske belægningsprocent afviger 5 % eller mere fra den budgetterede belægningsprocent. Der indberettes på tilbuds niveau. Det skal ved disse tilbud angives, om det vurderes, at afvigelsen medfører en efterregulering af underskud eller overskud, som har betydning for taksten. Endvidere beskrives, om der er udfordringer med belægningen, herunder om der er igangsat initiativer, som følge af afvigelsen mellem budgetteret belægning og den faktiske belægning.

Kommunerne og Region Syddanmark skal efter 2. kvartal indberette de gennemsnitlige belægningsprocenter for 2021 og 2022. Indberetningen skal ske senest den 20. august 2021 og 2022.

3. Belægnings- og driftsmøder med Region Syddanmark

Formanden for Socialdirektørforum afholder belægnings- og driftsmøder med Region Syddanmark for at følge udviklingen for behov for pladser tæt, og med henblik på tidlig dialog om eventuelle udfordringer vedrørende drift og belægning på tilbuddene m.m.

4. Afdækninger af sammenhæng med udbud og efterspørgsel

Der iværksættes løbende, efter behov, afdækninger af sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel for relevante målgrupper.

KOORDINATION PÅ TVÆRS AF LANDET

Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

I Socialdirektørforum er der en bevidsthed om, at den enkelte kommune ikke nødvendigvis selv er i stand til at drive specialiserede tilbud og varetage alle indsatser, der imødekommer borgernes behov.

Derfor samarbejder kommunerne med regionen og hinanden om at sikre og koordinere, at der er de nødvendige tilbud til borgerne på tværs af kommunegrænserne.

Kommuner og regioner har på tværs af landet fokus på tværgående koordination og udvikling af de sikrede institutioner.

I bilag 17 ses en opgørelse af kapacitet og belægning samt behov og efterspørgsel for lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger.

Der findes 10 lands- og landsdelsdækkende tilbud samt otte tilbud med sikrede afdelinger på landsplan. Det drejer det sig om følgende tilbud:

Landsdækkende undervisningstilbud jf. Folkeskolelovens § 20, stk.3:

- Center for døvblindhed og høretab (*Region Nordjylland*)
- Børneskolen på Kolonien Filadelfia (*Region Sjælland*)
- Refnæsskolen/Synscenter Refsnæs (*Region Sjælland*)

Landsdelsdækkende undervisningstilbud jf. Folkeskolelovens § 20, stk.3:

- Center for døvblindhed og høretab (*Region Nordjylland*)
- Center for høretab (*Region Nordjylland*)
- Skolen på Kastelsvej (*Københavns Kommune*)
- Geelsgårdsskolen (*Region Hovedstaden*)

Øvrige landsdelsdækkende tilbud:

- IBOS – voksne med synshandicap (Københavns Kommune)
- CFD – Døvekonsulentordningen (Selvejende tilbud)
- Kofoedsminde – sikret boform til voksne med udviklingshæmning (Region Sjælland)

Tilbud med sikrede afdelinger:

- Kompasset (Region Nordjylland)
- Koglen (Region Midtjylland)
- Grenen (Region Midtjylland)
- Egely (Region Syddanmark)
- Bakkegården (Region Sjælland)
- Stevnfortet (Region Sjælland)
- Sølager (Region Hovedstaden)
- Sønderbro (Københavns Kommune)

CENTRALE UDMELDINGER FRA SOCIALSTYRELSEN

Baggrund

Socialstyrelsen har kompetence til at lave centrale udmeldinger i forhold til målgrupper og særlige indsatser, hvor det vurderes, at der er behov for en øget national koordination på tværs af kommuner og regioner. Formålet med den nationale koordinationsstruktur er at sikre, at der eksisterer det fornødne udbud af højt specialiserede indsatser og tilbud til borgere på det mest specialiserede social- og specialundervisningsområde.

I forbindelse med Rammeaftale 2021-2022 har Socialstyrelsen udsendt 3 centrale udmeldinger, som kommunerne skal afrapportere, som et særskilt punkt i forbindelse med fastlæggelsen af rammeaftalen.

Målgrupperne i de 3 centrale udmeldinger som der skal afrapporteres på i forbindelse med fastlæggelsen af Rammeaftale 2021-22 er:

- Udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelmisbrug
- Borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling
- Borgere med svære spiseforstyrrelser

På baggrund af afrapporteringerne vil Socialstyrelsen gå i dialog med kommunalbestyrelserne om, hvorvidt der er det fornødne udbud af højt specialiserede tilbud til målgrupperne.

Bilag til rammeaftale 2021-2022

Læsevejledning/ Indledning

Bilag 1: Lovgrundlag for Rammeaftalen

Bilag 2: Tilbud der er omfattet af Styringsaftalen

Bilag 3: Oversigt over tilbud og takster

Bilag 4: Ændring af kapacitet i styringsaftaleperioden og mellem styringsaftaleperioder

Bilag 5: Håndtering af lukning af tilbud

Bilag 6: Opsigelsesvarsler

Bilag 7: Takstindberetning og ændringer i taksterne

Bilag 8: Takststruktur

Bilag 9: Enkeltmandsprojekter og særforanstaltninger

Bilag 10: Takstberegning

Bilag 11: Beboerbetalning under ophold på tilbud efter servicelovens paragraf 107 og 108 og under ophold på tilbud efter almenboliglovens paragraf 105.

Bilag 12: Beboerbetalning på tilbud efter servicelovens paragraf 109 og 110

Bilag 13: Afregningsregler/betalingsaftaler

Bilag 14: Vejledende fortolkningsbidrag vedrørende regulering af takster

Bilag 15: Overtagelse af tilbud

Bilag 16: Udviklingsplaner for botilbud med over 100 pladser

Bilag 17: Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Bilag 18: Tilsyn og fælles samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere